

«Αξιολόγηση της αναγνωστικής κατανόησης»

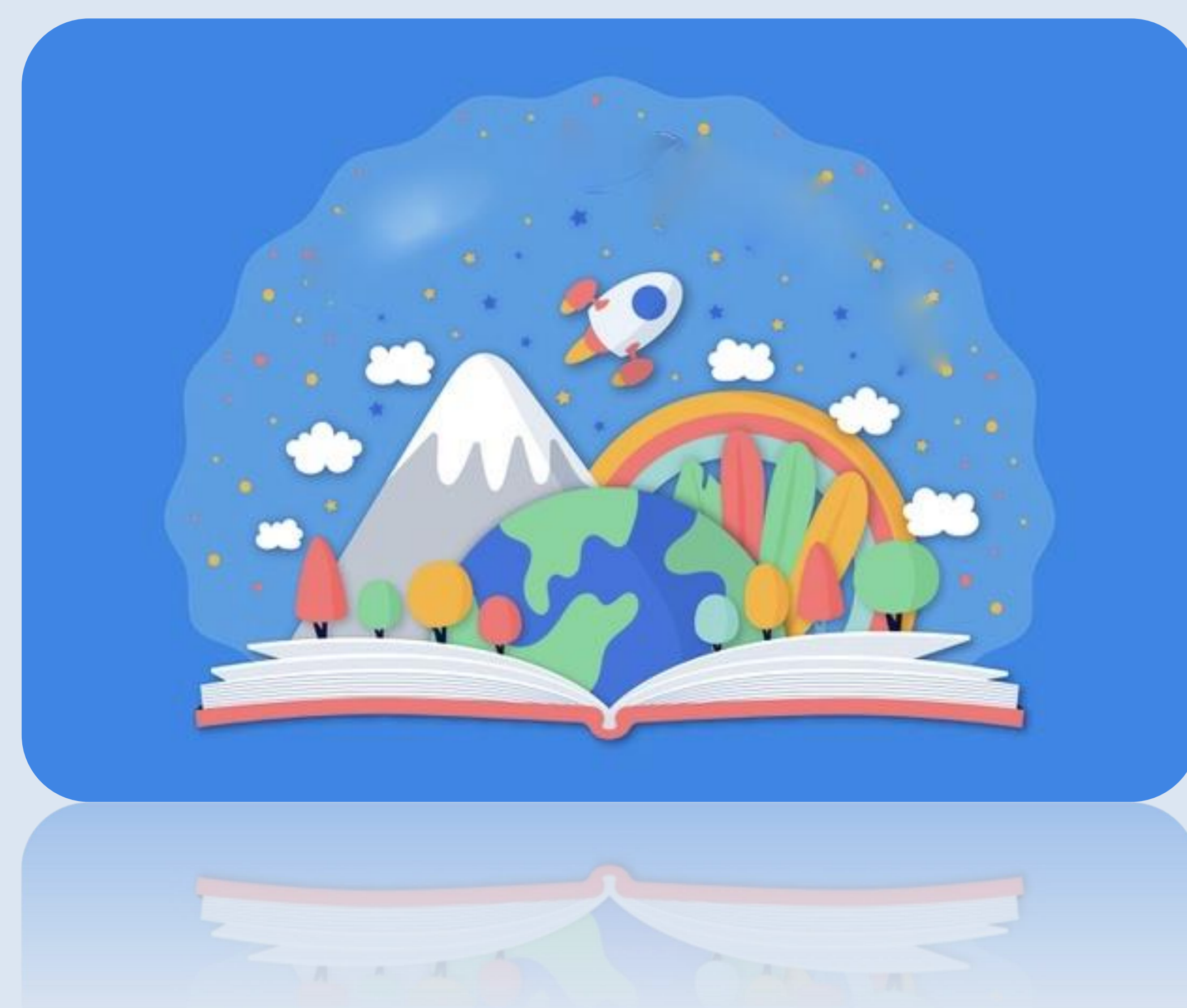

Κουφογιάννη Ζωή

Δασκάλα, Δημοτικό Σχολείο Μεγάλων Καλυβίων Τρικάλων

Εισαγωγή

Οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι μαθητές στην αναγνωστική κατανόηση διακρίνονται σε δυσκολίες σχετικά με την κατανόηση του σημασιολογικού περιεχομένου μεμονωμένων λέξεων και σε δυσκολίες σχετικές με την κατανόηση του νοήματος κειμένων. Δύο είναι οι βασικότερες αιτίες των παραπάνω δυσκολιών: το παιδί, ενώ διαβάζει τη λέξη ή το κείμενο δεν μπορεί να τα κατανοήσει σημασιολογικά, δεν υπάρχει δηλαδή στη σημασιολογική μνήμη η σημασιολογική τους αναπαράσταση ή οι αναγνωστικές δεξιότητες δεν πραγματοποιούνται με ακριβή, αυτοματοποιημένο και ταχύ ρυθμό, οπότε και δεν επιτυγχάνεται η ουσιαστική αναγνωστική κατανόηση των μαθητών. Είτε στη σιωπηρή είτε στη φωναχτή ανάγνωση ο μαθητής δυσκολεύεται να διαμορφώσει μια εικόνα του νοήματος του κειμένου (Παντελιάδου, Πατσιοδήμου & Μπότσας, 2004). Στόχος της παρούσας εργασίας είναι η παρουσίαση των μεθόδων αξιολόγησης της αναγνωστικής κατανόησης που θα οδηγήσει τον εκπαιδευτικό στον εντοπισμό των πιθανών δυσκολιών του μαθητή και στη συνέχεια στον σχεδιασμό κατάλληλου εκπαιδευτικού προγράμματος παρέμβασης με απώτερο στόχο την άρση των όποιων δυσκολιών.

Μέθοδοι αξιολόγησης αναγνωστικής κατανόησης

Ερωτήσεις κατανόησης

- Μόλις ο μαθητής διαβάσει το κείμενο ο εκπαιδευτικός του κάνει ερωτήσεις πάνω στο σημασιολογικό περιεχόμενό του για να ανιχνεύσει το βαθμό κατανόησης. Οι ερωτήσεις είναι κυρίως ανοιχτές και η ορθότητα των απαντήσεων κρίνεται από τον εκπαιδευτικό (Παντελιάδου, 2000).
- Οι ερωτήσεις μπορεί να είναι και κλειστές: συμπλήρωσης, πολλαπλής επιλογής ή αντιστοίχισης (Αϊδίνης, 2012). Σε αυτές τις περιπτώσεις εκτός από τον παράγοντα «κατανόηση» παίζει ρόλο και ο παράγοντας «τύχη» με αποτέλεσμα η αξιολόγηση να θεωρείται μη ικανοποιητική. Μάλιστα, ο Carver (στο Πόρποδας, 2002) αναφέρει πως σε έρευνα που έγινε, παιδιά τα οποία δεν είχαν διαβάσει το κείμενο, είχαν καταφέρει ν' απαντήσουν σωστά στο 67% των ερωτήσεων σε σχέση με τα παιδιά που το διάβασαν. Με άλλα λόγια οι σωστές απαντήσεις δε σημαίνουν και κατανόηση κειμένου.

Αναδιήγηση κειμένου

- Το παιδί διαβάζει το κείμενο και στη συνέχεια ανακαλεί από τη μνήμη του όσα έχει κατανοήσει και τα διηγείται γραπτά ή προφορικά. Με τη διήγηση του κειμένου συγκεντρώνονται στοιχεία για την ποιότητα και την ποσότητα των πληροφοριών που κατανόησε ο μαθητής καθώς και για τον τρόπο με τον οποίο οργάνωσε αυτές τις πληροφορίες.
- Η αναδιήγηση ή η ελεύθερη ανάκληση των πληροφοριών του κειμένου, σύμφωνα με τον Πόρποδα (2002), είναι μια σύνθετη γνωστική διαδικασία, όπου ο αναγνώστης ανασύρει από τη μνήμη του τις πληροφορίες του κειμένου που έχει ήδη συγκρατήσει και κατά πάσα πιθανότητα έχει δομήσει στηριζόμενος σε προϋπάρχοντα γνωστικά σχήματα.

Συμπλήρωση παραληφθέντων στοιχείων

- Δίνεται στον αναγνώστη ένα κείμενο, ανάλογο της ηλικίας του, για ανάγνωση και κατανόηση. Από το κείμενο αυτό στη συνέχεια αφαιρούνται κάποιες λέξεις με τη χρήση ακολουθίας: π.χ. στην 1η πρόταση λείπει η 4η λέξη, στη 2η λείπει η 6η, κ.ο.κ., ή λείπουν τα ρήματα. Το παιδί, αφού διαβάσει το κείμενο και το κατανοήσει, στο βαθμό που δύναται, συμπληρώνει τα κενά με τις λέξεις που πιστεύει ότι λείπουν.
- Στη μέθοδο αυτή της συμπλήρωσης ελλιπούς πρότασης μπορούμε ν' ακολουθήσουμε δύο δρόμους. Στον πρώτο δίνουμε εμείς 2 ή 3 λέξεις σε κάθε περίπτωση για να διαλέξει ο εξεταζόμενος τη σωστή, ενώ στο δεύτερο ζητάμε από τον ίδιο να συμπληρώσει τη σωστή λέξη. Απαραίτητη προϋπόθεση στην περίπτωση αυτή είναι να μην υπάρχουν άλλες συναφείς λέξεις, με τις οποίες το παιδί να μπορεί να καλύψει το κενό (Παντελιάδου, 2000).

Συμπεράσματα

Με βάση όσα παρουσιάστηκαν παραπάνω συνάγεται το συμπέρασμα ότι τα αποτελέσματα της αξιολόγησης της αναγνωστικής κατανόησης ενός κειμένου αντανακλούν το βαθμό κατανόησης τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή, είτε η αξιολόγηση βασίζεται στην αξιοποίηση της αναγνώρισης, είτε στην ελεύθερη ανάκληση των πληροφοριών του κειμένου. Τα αποτελέσματα οφείλουμε να τα αντιμετωπίζουμε με την πρέπουσα επιστημονική επιφύλαξη και να εφαρμόζουμε προγράμματα παρέμβασης ευέλικτα και προσαρμοσμένα στις δεξιότητες και τις αδυναμίες του αναγνώστη, ανάλογα με τις δυνατότητές του και αντίστοιχα με το συγκεκριμένο πρόβλημα. Στόχος, πάντως, όλων των μεθόδων αξιολόγησης, παραμένει ο εντοπισμός ενδεχόμενων δυσκολιών των μαθητών και η υλοποίηση από τον εκπαιδευτικό στοχευμένων εκπαιδευτικών παρεμβάσεων για την άρση αυτών των δυσκολιών.

Βιβλιογραφικές Αναφορές

- Αϊδίνης, Αθ. (2012). Γραμματισμός στην πρώτη σχολική ηλικία. Αθήνα: Gutenberg.
Παντελιάδου, Σ. (2000). Μαθησιακές Δυσκολίες και Εκπαιδευτική Πράξη. Αθήνα: Ελληνικά γράμματα.
Παντελιάδου, Σ., Πατσιοδήμου, Α. & Μπότσας, Γ. (2004). Οι Μαθησιακές Δυσκολίες στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Βόλος: adaction.
Πόρποδας, Κ. (2002). Η Ανάγνωση. Πάτρα: αυτοέκδοση.